

НЕЗАБАРОМ ДО ШКОЛИ

Швидко лине час. І ось уже ваша дитина стає першокласником. Згідно шкільної реформи з кожним роком дедалі більше дітей навчатиметься з 6 років. І цілком природньо батьків хвилює, чи готова їхня донька або син до шкільного навчання, що може і повинна зробити сім'я, аби шкільні роки стали для дитини радісним та щасливим періодом духовного зростання.

ЩО ОЗНАЧАЄ ПІДГОТУВАТИ ДИТИНУ ДО ШКОЛИ?

Розрізняють підготовку спеціальну і загальну.

До *загальної* входить фізичний та психічний розвиток дитини.

До *спеціальної* - формування певних знань, умінь, обсяг яких визначається програмою виховання в дошкільному закладі. І в першій, і в другій не меншу, ніж вихователі, роль відіграють тата і мами. Адже вченими доведено, що все починається з сім'ї. Часто-густо шкільні невдачі наших дітей їх складне входження в колектив, невміння і небажання вчитися - наслідок батьківських прорахунків та помилок, тих взаємин, що панують в сім'ї, життєвих орієнтацій, які в ній засвоюються.

ДОПОМОЖІТЬ ДИТИНІ ОВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ ПИСЬМА

Навчіть дитину перекидати , а потім перекидати м'яч із руки в руку, підкидати м'яч на різну висоту і ловити його однією та двома руками, ловити м'яч після додаткових рухів (плескати в долоні перед собою, за спиною). Час від часу перевіряйте, наскільки ефективні заняття. Зробити це можна за допомогою дуже простих контрольних вправ.

Вдаряти м'ячем об підлогу і ловити його після відскоку, спочатку хапаючи знизу, потім - зверху.

Вдаряти м'ячем об підлогу, спершу стоячи на місці, а потім - рухаючись у різних напрямках. Ловите його по черзі кожною рукою окремо, потім - обома руками.

Кидати м'яч об стіну з відстані 1,5 - 2м і ловити його обома руками: а потім - однією. Темп кидків поступово пришвидшувати.

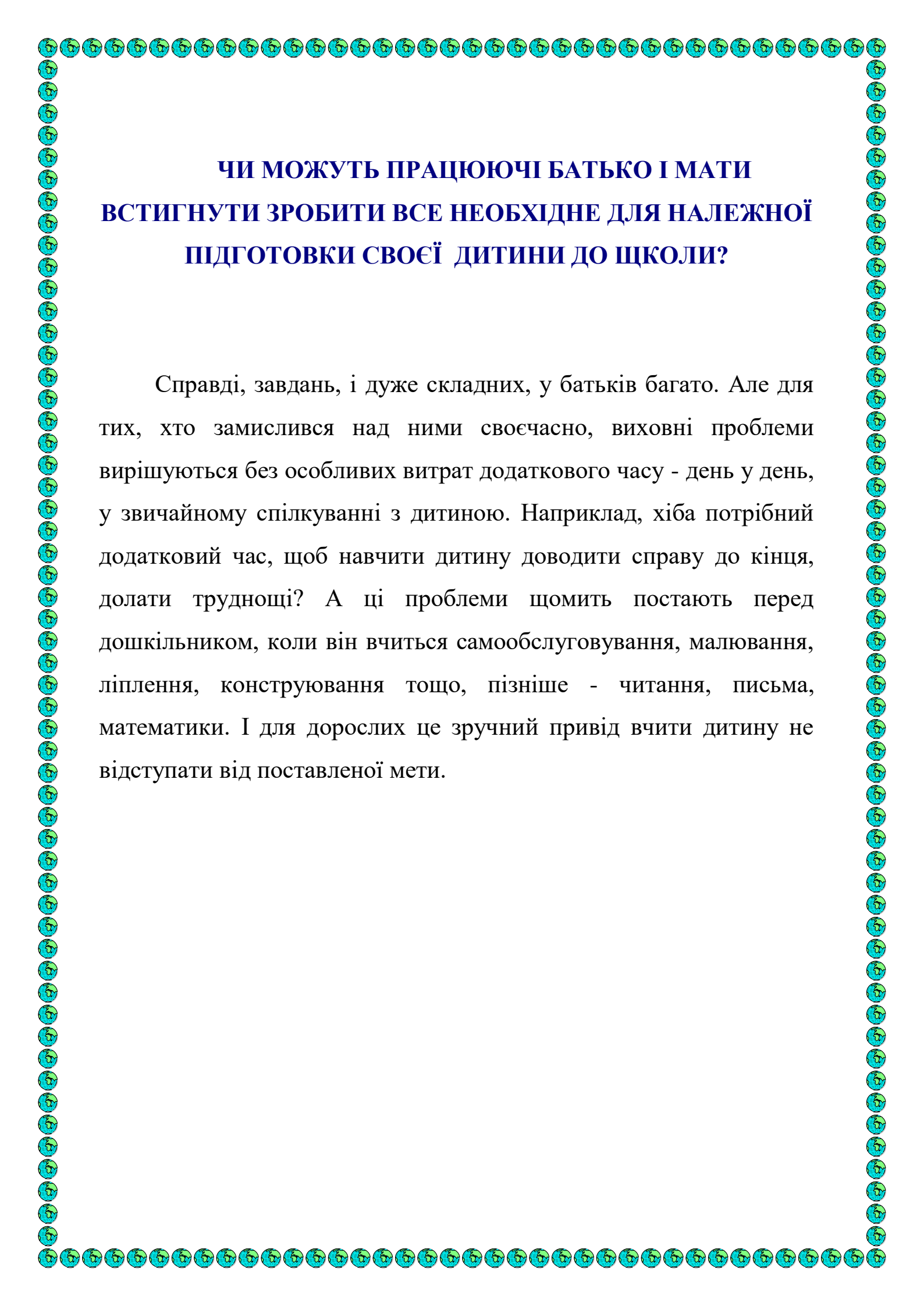
Кидати в ціль, розміщену на висоті 1м, 1,5м, 2м, м'ячі різного діаметра по черзі то правою, то лівою рукою.

Коли стан координації рухів рук помітно поліпшиться, можна буде перейти до наступних вправ.

У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА ГОТОВНІСТЬ ДО ШКОДИ?

Особливого значення в психологічному розвитку майбутнього школяра набуває виховання почуттів, вміння орієнтувати свою поведінку на присутніх. Важлива роль у цьому належить дорослим. Наша нестриманість, гримання, покарання як миттєва реакція на провину малюків викликають у дитини не тільки почуття образи, але й стан невпевненості у собі, нервовість. Зрештою вона не лише звикає, а й сама засвоює грубий нетактовний тон спілкування. Необхідно вчити змалку радіти творінню добра - допоміг комусь, узяв участь у спільній справі, як слід виконав доручення, став вправнішим, спритнішим. Така радість завжди є результатом переборення, перш за все, конфлікту між "хочу" і "треба", тобто вимагає певного вольового зусилля, що так необхідне у шкільному повсякденні.

Щоб правильно оцінити свою дитину, важливо спостерігати її не тільки в сім'ї, а й у дитсадку, підтримувати постійний контакт з вихователем.

ЧИ МОЖУТЬ ПРАЦЮЮЧІ БАТЬКО І МАТИ ВСТИГНУТИ ЗРОБИТИ ВСЕ НЕОБХІДНЕ ДЛЯ НАЛЕЖНОЇ ПІДГОТОВКИ СВОЄЇ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ?

Справді, завдань, і дуже складних, у батьків багато. Але для тих, хто замислився над ними своєчасно, виховні проблеми вирішуються без особливих витрат додаткового часу - день у день, у звичайному спілкуванні з дитиною. Наприклад, хіба потрібний додатковий час, щоб навчити дитину доводити справу до кінця, долати труднощі? А ці проблеми щомить постають перед дошкільником, коли він вчиться самообслуговування, малювання, ліплення, конструювання тощо, пізніше - читання, письма, математики. І для дорослих це зручний привід вчити дитину не відступати від поставленої мети.

ЩО ВХОДИТЬ ДО ПОНЯТТЯ ФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ?

Діти, які розпочинають навчання, повинні бути достатньо фізично розвинуті і загартовані, щоб перехід від дошкільного дитинства до шкільного, напруженішого життя відбувався безболісно. Навіть при хорошому фізичному розвитку першокласник, особливо в першій чверті, нерідко відчуває себе до кінця дня стомленим, має не досить добрий вигляд. Батьки лякаються, їм здається, що навантаження для малюка надто велике. Проте справа зовсім не у навантаженні, а в зміні режиму, який ще не став звичним. Необхідно створити дитині умови, щоб вона могла відпочити вдень, погратись, обов'язково побути на свіжому повітрі.

Велике значення має постава дитини: нормальна, або правильна, вона найсприятливіша для функціонування як рухового апарату, так і всього організму. Порушення її негативно позначається на роботі серця, легень, шлунково - кишкового тракту. Підвищується стомлюваність. Дитина стає млявою, уникає рухливих ігор тощо. Для запобігання цьому слід змалку повсякчас стежити, щоб діти в будь-якій своїй діяльності обирали правильну позу. Так, під час роботи за столом голова і тулуб трохи нахилені вперед, а ноги в тазостегновому і колінному суглобах утворюють прямі або злегка тупі кути й опираються всією стопою на підлогу чи на підставку, якщо стіл зависокий. Відстань від книжки, картинки, зошита до очей дитини - 30 см. Бажано, щоб книжка або картинка були нахилені під кутом 45° (для цього теж варто зробити спеціальну підставку). Якщо дитина, малюючи або щось розглядаючи, надто нахиляється, треба показати її лікареві - окулісту, бо короткозорість може спричинити сутулість. Слід також стежити й за тим, як діти сидять під час їжі, перегляду телепередач тощо.

**А ЩО РОБИТИ ТИМ, У КОГО ДІТИ ВЖЕ ЗАВТРА
ПІДУТЬ ДО ШКОЛИ? АДЖЕ ЇМ НЕОБХІДНО ЗА
КОРОТКИЙ ЧАС НАДОЛУЖИТИ УПУЩЕНЕ.**

ЧИ МОЖЛИВО ЦЕ ЗРОБИТИ?

Багато що можна надолужити. Та починати треба з першого шкільного дня і робити це систематично протягом одного-двох місяців. Передусім необхідно допомогти дитині зорієнтуватись у новій обстановці: налагодити режим, допомогти по-новому розподілити час між різними видами занять - навчанням, прогулянкою, читанням, телевізором, грою тощо. Одному з батьків краще взяти відпустку хоча б на перший місяць, шкільного життя сина або доньки. За цей час першокласник навчиться багато чого з того, що необхідно йому; для подальшого керівництва домашньою частиною його навчання досить буде часу після роботи та у вихідні дні.

ЧИ ПОТРІБНІ ДОДАТКОВІ ЗАНЯТТЯ ДІТЯМ, ЯКІ ВІДВІДУЮТЬ ДИТСАДОК? ЧИ НЕ БУДЕ ЦЕ ПЕРЕВАНТАЖЕННЯМ?

Для дошкільника, який відвідує садок, регулярні домашні "уроки" не будуть новиною самі по собі, але характер їх має бути зовсім іншим, ніж на заняттях у групі, - адже вихователь одночасно навчає колектив дітей, а вдома займаються з дитиною індивідуально. Це дозволяє краще врахувати її можливості, інтереси, характер. Крім того, безпосереднє спілкування між дошкільником і дорослими (навіть якщо заняття відбуваються 1-2 рази на тиждень) зближує дитину з матір'ю і батьком, сприяє їх діловому та емоційному взаєморозумінню, досягненню відчутніших успіхів у розвитку.

А для дітей, які не відвідують дитсадок, такі заняття обов'язкові. Вони не тільки дають нові знання, прилучають до різних видів діяльності, поступово та планомірно удосконалюють сприйняття і мислення, а й полегшують перехід до ролі школяра, до регулярного обов'язкового навчання.

Пам'ятайте: коли дитина щоранку йде до школи, в свій клас охоче, з радістю, - це нагорода батькам за їхню працю.

ЩО ВХОДИТЬ В ПОНЯТТЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДИТИНИ?

З психологічної точки зору, готовність до шкільного навчання означає досягнення певного (відповідно до віку) рівня розвитку пізнавальних можливостей, особистих якостей, суспільно значущих потреб, інтересів, мотивів, рис характеру.

Здорова дитина від природи допитлива, не дарма дошкільнят звуть "Чомучками". І від того, як дорослі відповідають на їхні нескінченні запитання, залежить, згасне чи розів'ється ця природна здатність малюка. Скажимо, дорослі не завжди повинні прямо відповідати дитині чи пояснювати їй те, що її цікавить. Краще допомогти малюкові самому знайти відповідь.

ЯКИЙ РІВЕНЬ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ПОВИННІ МАТИ ДІТИ НАПЕРЕДОДНІ ШКОЛИ?

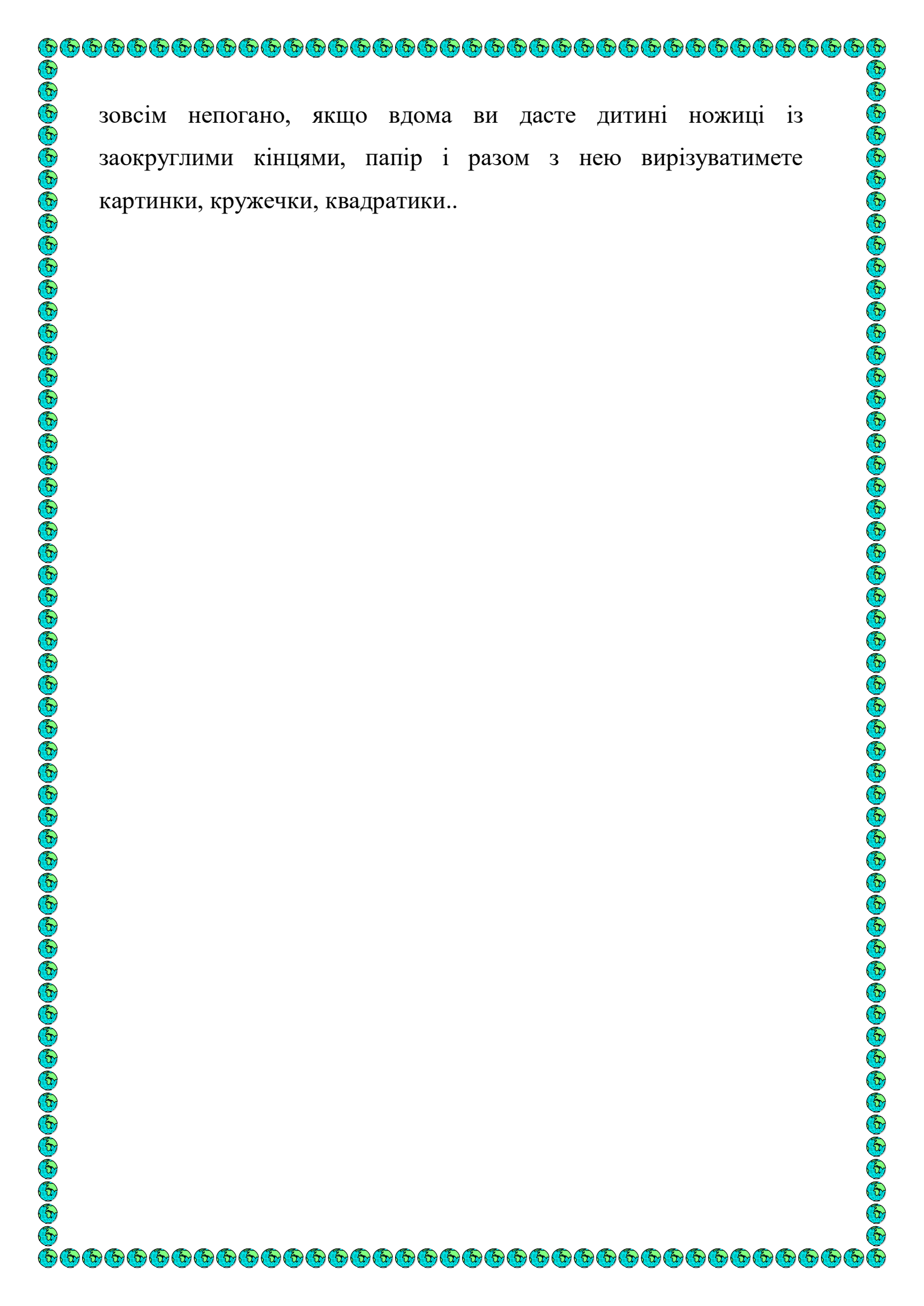
Вступаючи до школи, дитина повинна мати великий запас слів, вміти розповісти про бачене, переказати зміст книжки, скласти розповідь за картиною, правильно сформулювати запитання і відповідь. В домашніх умовах, під час спільних прогулянок, ігор необхідно якомога більше розмовляти з дітьми, слідкувати за своєю мовою, яка є для малят взірцем. Не варто зводити бесіди з дитиною до самих повчань. Необхідно розпитувати, що вона бачила, що робила, як гралася, терпляче вислуховувати, виявляючи щире зацікавлення: і лише вислухавши все, тактовно, делікатно, не ображаючи гідності малюка, виправити допущені помилки. Більше читайте і розповідайте дитині, розглядайте з нею малюнки, нехай складає за ними невеличкі оповідання. Корисні для розвитку дошкільника спільні з дорослими прогулянки, відвідування зоопарку, лялькового театру, виставок квітів, птахів, іграшок з неодмінним обміном враженнями щодо баченого - все це не тільки збагачує знання, а й розвиває мовлення та уяву дитини.

Основа навчання грамоти - з розвитку фонематичного слуху (вміння чути всі звуки мови). Грайте з дітьми у різні дидактичні ігри: «Хто більше придумає слів на звук (наприклад "К")», «Придумай слово на третій звук у слові (наприклад, «рама»)» «Назви овочі, в яких є звук К», «Придумай слово на останній звук мого слова тощо». Педагогами доведено, що у дітей, в яких слабо розвинутий фонематичний слух, навіть при швидкому читанні може бути неграмотне письмо.

Кілька слів про читання. Практика свідчить, що чим раніше дитина навчиться вільно читати, тим краще вона розвиватиметься розумово, тим вища її успішність у школі. Відставання в молодших класах часто пояснюється саме невмінням добре читати. І тут багато залежить від батьків: купіть своєму малюкові кубики з азбукою, нехай він у два-три роки починає з ними гратися. В процесі гри поступово назвіть букви, потім складайте разом прості одно-двосладові слова. Однак ні в якому разі не робіть цього примусово.

На кінець дошкільного віку складаються елементарні математичні уявлення. Небагато користі в тому, що дитина швидко лічить від одного до ста. Набагато важливіше сформувати вміння орієнтуватись у кількісній стороні діяльності: співставляти та співвідносити предмети за кількістю (більше, менше, порівну); виділяти окремі предмети з множин, перераховувати їх та називати підсумкове число (відповідати на запитання "Скільки всього?"); знати склад числа з межах першого десятка та ін. На основі цих уявлень діти оволодівають найпростішими математичними операціями-додаванням і відніманням. Дошкільники повинні вміти співставляти предмети за величиною, формою, просторовим відношенням. До шести років діти мають навчитися виконувати вимірювання за допомогою умовної мірки - мотузка, смужки паперу, склянки; орієнтуватись у часі за годинником тощо.

У більшості першокласників слабкі руки. тільки-но починається писання паличок, кружечків, як виникають труднощі. А причина проста: дрібні м'язи рук недостатньо розвинуті. Тож

зовсім непогано, якщо вдома ви дасте дитині ножиці із заокругленими кінцями, папір і разом з нею вирізуватимете картинки, кружечки, квадратики..

ЩО КРАЙ, ТО ЗВИЧАЙ

В Японії та Австрії за давньою традицією вчать дітей писати і правою, і лівою рукою.

В більшості країн вчать дітей писати зліва направо. Справа наліво пишуть учні арабських країн. А в Стародавній Греції вчили писати перший рядок справа наліво, а другий - навпаки.

В одній із провінцій Індії існує звичай: якщо учень пропускає заняття без поважних причин, то замість нього відвідувати школу повинен хтось із членів сім'ї. В Іспанії з давніх часів утвердилося правило окличні та запитальні знаки ставити в кінці і на початку речення. Іспанські педагоги вважають, що ця традиція допомагає учням заздалегідь зорієнтуватись, якою інтонацією вимовляти при читанні речення. В Індійському штаті Мадрас раз на місяць наступає "дитячий день", коли всією роботою школи керують самі діти (учні). У них є свій "парламент", свої "міністри", Серед них поіававторитетніший - міністр дисципліни.

Дмитро Павличко

Школа

Наче вулик, наша школа
Вся вона гуде, як рій.
І здається, що довкола
Розквітають квіти мрій
Бігають, сміються діти,
Та – лиш дзвоник задзвенить
Стане тихо, ніби в квіти
Поховались бджоли вмить.

Марійка Підгірянка

Школа

Школо наша, школо,
Приголуб нас, мила,
Пригорни усіх нас,
Як голуб під крило
Ти нас всіх научиш
Як у світі жити,
Як зло оминати,
Як добро чинити
Бджілоньки – на квіти,
Дітоньки – до школи
Там збирають мудрість,
Як мед в полі бджоли.

Платон Воронько

Як багато знаю я

В мене є книжок багато –

І новенькі, і старі.

Як піду до школи з татком,

Всі книжки віддам сестрі.

Хай вона сама читає

Про лисичку й журавля.

Хай вона, мала, узнає,

Як багато знаю я.

Прислів'я

Для всякого діла потрібні знання.

Добре того вчити, хто хоче все знати.

ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

I Мотиваційна готовність до школи

Показники:

Бажання іти до школи.

Уявлення про школу.

II Емоційно – вольова готовність до школи

Показники:

1. Ставлення до труднощів.
2. Здатність докладати зусилля для досягнення мети.
3. Самостійність.
4. Темп роботи.
5. Здатність оцінювати свою роботу.
6. Ставлення до оцінки.
7. Володіння доступними правилами поведінки.

III Розумова готовність до школи

Загальна обізнаність із навколишнім (елементи світогляду)

Рівень розвитку пізнавальної діяльності дитини

Володіння деякими елементарними учбовими навичками

Показники:

1. Уявлення дитини про живу і неживу природу.
2. Системність уявлень.
3. Вміння сприймати завдання.
4. Вміння здійснювати звуковий аналіз слова, стан читання.
5. Обчислювальні навички, уявлення про кількість.
6. Підготовка рук дитини до письма.
7. Стан звуковимови (словниковий запас, розвиток мовлення).

IV Готовність до школи у сфері спілкування

Показники:

1. Уміння будувати свої взаємини з однолітками.
2. Уміння будувати свої взаємини з дорослими, вихователями.

Методи визначення:

1. Спостереження за дітьми під час ігор та занять.
2. Оцінка дитиною дітей однолітків і дорослих.